

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. U. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. liepos 10 d. Nr. 242-268
Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. U. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. sausio 4 d. dėl draudiko pagal transporto priemonės valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį AYAS Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis) apdrausto automobilio valdytojo kaltės įvyko eismo įvykis, kurio metu nukentėjo pareiškėja. Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Plungės rajono policijos komisariato 2019 m. sausio 8 d. pranešime Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – PK pranešimas) nurodyta, kad įvykio kaltininkas nesilaikė saugaus atstumo ir dėl to atsitrenkė į priekyje važiuojančią pareiškėjos automobilį. Įvykio kaltininkas iš eismo įvykio vietos pasišalino, o pareiškėja dėl įvykio patyrė nežymų sveikatos sutrikdymą.

2019 m. vasario 19 d. pareiškėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 13 straipsnio 1 dalimi, draudikui, apdraudusiam eismo įvykį sukėlusio automobilio valdytojo civilinę atsakomybę, pateikė pretenziją dėl įvykio metu padarytos neturtinės žalos. Pareiškėja, draudikui raštu pateikdama paaiškinimus apie įvykio pasekmes ir dėl šio įvykio patirtą neturtinę žalą, nurodė, kad VŠĮ Plungės ligoninėje jai buvo diagnozuotas galvos sumušimas ir kaklo srities raiščių patempimas. Pareiškėja pažymėjo, kad įvykio pasekmės pasireiškia ir po įvykio, nurodė, kad sutriko miegas, jaučia baimę vairuodama, padidėjo cukraus kiekis kraujyje, kamuoja skausmas nugaroje, nes buvo sutrenkti vidaus organai. Taip pat pareiškėja nurodė, kad išgyventas didžiulis stresas ypač neigiamai paveikė bendrą organizmo būklę, o patiriama įtampa tiesiogiai susijusi su virškinimo sistema. Pareiškėja paaiškino, kad po įvykio dar ilgai buvo sunku susikaupti, ištikdavo susierzinimas, pyktis, silpnumas, reikėjo papildomo laiko net paprasčiausioms užduotims atlikti. Atsižvelgdama į tai, kad skausmas ir sužalojimai, kuriuos patyrė, darys įtaką jos sveikatai ir ateityje, pareiškėja draudikui pateikė reikalavimą išmokėti 5000 Eur neturtinę žalą atlyginančią draudimo išmoką.

2019 m. kovo 26 d. draudikas priėmė sprendimą išmokėti 500 Eur dydžio draudimo išmoką pareiškėjos patirtai neturtinei žalai atlyginti.

Pareiškėja, nesutikdama su draudiko sprendimu, kreipėsi į draudiką su pretenzija, o vėliau ir į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėja nurodė, kad draudiko apskaičiuota 500 Eur dydžio draudimo išmoka neatitinka eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos išmokėjimo taisyklių, teigė, kad dėl to, jog kaltininkas buvo neblaivus ir pasišalino iš eismo įvykio vietos, jai pačiai reikėjo dėti daug pastangų, kad būtų surastas atsakingas asmuo. Taip pat pareiškėja pažymėjo, kad jos sveikata nėra pagerėjusi, ji negali susikaupti mokslams ir bijo vairuoti automobilį. Atsižvelgdama į tai pareiškėja prašo išmokėti papildomą 4500 Eur dydžio draudimo išmoką.

Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjos reikalavimu išmokėti papildomą 4500 Eur dydžio draudimo išmoką patirtai moralinei žalai atlyginti, nurodė, kad pagal pareiškėjos pateiktą 2019 m. sausio 4 d. VŠĮ Plungės ligoninės gydytojo išrašą (toliau – Išrašas) jai diagnozuotas galvos sumušimas, kaklo dalių sąnarių raiščių patempimas ir nustatytas

nežymus sveikatos sutrikdymo mastas. Pareiškėjai buvo atlikta galvos ir stuburo kaklinės dalies kompiuterinė tomografija, tačiau jokių kitų pakitimų nenustatyta. Vertindamas pareiškėjos pretenzijoje nurodytus teiginius dėl miego, kraujospūdžio, cukraus kiekio kraujyje ir virškinimo sutrikimų draudikas pažymėjo, kad pareiškėja šiuos teiginius pagrindžiančių medicininių dokumentų nepateikė. Dėl to draudikas, vadovaudamasis pateiktais mediciniais dokumentais, išduotais atsižvelgiant į pareiškėjos patirto sužalojimo pobūdį, gydymo trukmę ir liekamuosius reiškinius sveikatai ir emocinei būklei, apskaičiavo ir gera valia, t. y. nelaukdamas galutinių duomenų dėl kaltininko nustatymo, išmokėjo pareiškėjai 500 Eur dydžio sumą neturtinei žalai atlyginti.

Draudikas pabrėžė, kad sprendimas dėl draudimo išmokos dydžio buvo priimtas vadovaujantis galiojančiomis teisės aktų nuostatomis, suformuota teismų praktika ir objektyviais mediciniais duomenimis, o ne subjektyvaus pobūdžio nusiskundimais, pasvarstymais ar spėliojimais. Draudiko teigimu, pareiškėja nepateikė medicininių dokumentų, patvirtinančių jos nurodomus nusiskundimus. Jeigu tokie dokumentai būtų pateikti, sprendimas būtų peržiūrimas. Atsižvelgdamas į tai, kad turimi medicininiai dokumentai neduoda pagrindo keisti priimto sprendimo ir tenkinti pareiškėjos reikalavimo dėl papildomos 4500 Eur dydžio draudimo išmokos, draudikas prašo pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš ginčo šalių nurodytų aplinkybių, ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko apskaičiuotos 500 Eur dydžio draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjos patirtą neturtinę žalą, pagrįstumo.

TPVCAPDĮ 2 straipsnio 14 dalyje nurodyta, kad neturtinė eismo įvykio žala – tai asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kitos piniginės išraiškos neturinčios pasekmės, atsiradusios dėl padarytos per eismo įvykį žalos asmens sveikatai ar dėl asmens gyvybės atėmimo. Atsižvelgiant į ginčo faktinėms aplinkybėms reikšmingas transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartinius teisinius santykius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad neturtinės žalos dydžio dėl asmens sveikatos sužalojimo nustatymo sąlygos įtvirtintos Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 (toliau – Taisyklės), 12 punkte. Jame nurodyta, kad draudimo išmoka dėl patirtos neturtinės žalos nustatoma ir išmokama TPVCAPDĮ nurodytiems nukentėjusiems tretiesiems asmenims neviršijant šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytos sumos pagal Taisyklių 12 punkte įtvirtintus principus. Vadovaujantis Taisyklių 12.4 papunkčiu, tais atvejais, kurie nenumatyti Taisyklių 12.1–12.3 papunkčiuose, atlygintinos neturtinės žalos dydį nustato draudikas, atsižvelgdamas į nukentėjusiam trečiajam asmeniui padarytos žalos pasekmes, nukentėjusio trečiojo asmens patirtų sužalojimų sunkumą, dydį, kokius nepatogumus nukentėjęs trečiasis asmuo patiria dėl sužalojimų, nukentėjusio trečiojo asmens patirtų fizinių ir dvasinių kančių pobūdį, individualias savybes (amžius, profesija ir kita), žalą padariusio asmens kaltę ir padarytos žalos asmeniui dydį.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad neturtinės žalos atlyginimo instituto paskirtis – teisingai kompensuoti patirtą dvasinį skausmą, neigiamus išgyvenimus, nepatogumus, parenkant tokią piniginę satisfakciją, kuri kiek galima teisingiau kompensuotų nukentėjusiojo neturtinėms vertybėms padarytą žalą. Neturtinės žalos dydžio nustatymo kriterijai įtvirtinti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.250 straipsnio 2 dalyje. Joje nurodyta, kad, nustatant neturtinės žalos dydį, turi būti atsižvelgiama į jos pasekmes, šią žalą padariusio asmens kaltę, jo turtinę padėtį, padarytos turtinės žalos dydį bei kitas turinčias reikšmės bylai aplinkybes, taip pat į sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijus. Kaip nurodoma teismų praktikoje, neturtinės žalos įvertinimas pinigais prapažintinas teisingu tik

tuo atveju, jei konkrečiai nustatyta žalos atlyginimo pinigine išraiška atitinka sąžiningumo, teisingumo ir protingumo principus. Šių kriterijų turinys formuojamas ne tik objektyviojo jų suvokimo, kaip tam tikrų definicijų, pagrindu, bet ir vertinamųjų jų elementų atskleidimu remiantis teismų praktika konkrečiose bylose (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-151/2013).

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus dokumentus, pažymėtina, kad pareiškėjos sveikatos sutrikdymo mastą patvirtina Išrašas, kuriame nurodyta, kad jai buvo diagnozuotas galvos sumušimas ir kaklo srities raiščių patempimas, ir PK pranešimas, kuriame nurodyta, kad pareiškėja įvykio metu patyrė nežymų sveikatos sutrikdymą.

Vertinant pareiškėjos teiginius, kad jos patirta neturtinė žala dėl įvykio sudaro 5 000 Eur, pažymėtina, kad pagal teismų praktiką nukentėjusiesiems kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimo bylose dėl sunkaus sveikatos sutrikdymo paprastai priteisiama nuo 3 000 Eur neturtinės žalos (Vilniaus apygardos teismo 2018 m. rugsėjo 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-284-851/2018; Šiaulių apygardos teismo 2017 m. lapkričio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-824-856/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-359-697/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-359-697/2017; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. gruodžio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-418-222/2016 ir kt.). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjos reikalaujamas neturtinės žalos dydis nustatomas sunkaus sveikatos sutrikdymo atveju, t. y. tuomet, kai padariniai sveikatai yra didesni.

Kasacinis teismas, aiškindamas neturtinės žalos atlyginimą reglamentuojančias materialinės teisės normas, yra nurodęs, kad vieni iš esminių neturtinės žalos dėl asmens sveikatos sužalojimo nustatymo kriterijų yra pakenkimo sveikatai pobūdis ir mastas bei neturtinės žalos padariniai. Taikant subjektyvius neturtinės žalos atlyginimo kriterijus, didžiausia reikšmė suteikiama padariniams, t. y. asmens patirtų išgyvenimų trukmei ir intensyvumui, o jie nustatomi pirmiausia atsižvelgiant į patirtų traumų pobūdį ir pažeidimo aplinkybes, pažeidimo sunkumą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. vasario 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-80-706/2015).

Vertinant pareiškėjos paaiškinimus, kad po įvykio jai padidėjo cukraus kiekis kraujyje, kamuoja skausmas nugaroje, pablogėjo bendra organizmo būklė, sutriko virškinimo sistema, pažymėtina, kad pareiškėja nei draudikui pateiktose pretenzijose, nei Lietuvos bankui pateiktame prašyme nagrinėti vartojimo ginčą nenurodė aplinkybių, kad gydymo įstaigos nustatė liekamuosius pareiškėjos sutrikdytos sveikatos reiškinius. Pareiškėja taip pat nenurodė aplinkybių ir nepateikė įrodymų, galinčių patvirtinti, kad dėl eismo įvykio metu padarytų kūno sužalojimų jai buvo taikytas papildomas gydymas ar kad ji kreipėsi į medicinos įstaigas dėl progresuojančio sveikatos sutrikdymo. Taip pat pažymėtina, kad nors pareiškėja draudikui teiktuose paaiškinimuose ir nurodė aplinkybes dėl patirto streso, baimių, nerimo ir miego sutrikimų, tačiau nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė duomenų, kad dėl juntamo nerimo ir streso ji buvo konsultuota gydytojo neurologo ir kad jai buvo taikytas neurologinių simptomų gydymas. Vertinant pareiškėjos teiginius dėl dėtų pastangų, kad būtų surastas įvykio kaltininkas, pažymėtina, kad ji nepateikė duomenų ar paaiškinimų, patvirtinančių, kad jos pastangos buvo didesnės nei įprasta eismo įvykio metu – iškviesti policijos pareigūnus į eismo įvykio vietą. Dėl to tokios pareiškėjos nurodytos aplinkybės nelaikytinos pagrįstomis ginčo byloje esančiais duomenimis.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta duomenų, kad dėl eismo įvykio pareiškėjai padarytas nežymus sveikatos sutrikdymas būtų sukėlęs fizinių ar psichinių padarinių, darytina išvada, kad pareiškėjos patirti nepatogumai buvo trumpalaikiai ir nesukėlė didelės neturtinės žalos. Pažymėtina, kad šios nustatytos aplinkybės pripažintinos pareiškėjos reikalaujamą neturtinę žalą mažinančiais kriterijais. Neturtinę žalą mažinančiomis aplinkybėmis pripažintina ir tai, kad pareiškėjai po eismo įvykio nebuvo reikalingas stacionarus gydymas ar nedarbingumas ir kad atsakingo už įvykio kilimą transporto priemonės valdytojo kaltė sietina ne su tyčiais veiksmais, siekiant pakenkti pareiškėjos sveikatai, o su neatsargumu. Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai negali pagrįsti, jog pareiškėjai buvo nustatytos ilgalaikės neigiamos pasekmės pareiškėjos sveikatai ar liekamieji reiškiniai, susiję su intervencijomis ar kitokiu poveikiu šalinant sužalojimo pasekmes.

Vadovaujantis teismų praktika panašiose bylose dėl neturtinės žalos atlyginimo nežymaus sveikatos sutrikdymo atveju (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-151/2013; Kauno apygardos teismo 2014 m. balandžio 23 d. nutartis civilinėje byloje 2A-1157-324/2014, Marijampolės rajono apylinkės teismo 2016 m. balandžio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-294-985/2016, Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. balandžio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-110-300/2017 ir kt.), darytina išvada, kad draudikas pagrįstai apskaičiavo 500 Eur dydžio pareiškėjos patirtą neturtinę žalą atlyginančią draudimo išmoką, todėl nėra pagrindo tenkinti pareiškėjos reikalavimo ir išmokėti papildomos 4500 Eur dydžio draudimo išmokos.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos M. U. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius